

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2021. gada 10. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvība sniegt advokāta pakalpojumus –
Direktīva 77/249/EEK – 5. pants – Pienākums pakalpojumus sniedošam advokātam, kas pārstāv
klientu dalībvalstī notiekošā tiesvedībā, strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu
iestādē – Ierobežojumi

Lietā C-739/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supreme Court* (Īrija)
iesniedza ar 2019. gada 4. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 7. oktobrī, tiesvedībā

VK

pret

An Bord Pleanála,

piedaloties

The General Council of the Bar of Ireland,

The Law Society of Ireland and the Attorney General,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*]
(referents), K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 23. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- VK vārdā – *B. Ohlig, Rechtsanwältin,*
- *The General Council of the Bar of Ireland* vārdā – *E. Gilson* un *D. Spring, solicitors,* kā arī *W. Abrahamson, barrister-at-law* un *P. Leonard, SC,*

* Tiesvedības valoda – angļu.

- *The Law Society of Ireland and the Attorney General* vārdā – *C. Callanan* un *S. McLoughlin*, *solicitors*, kā arī *M. Collins*, *SC*,
 - Īrijas vārdā – *M. Browne*, *G. Hodge* un *J. Quaney*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *M. Gray* un *R. Mulcahy*, *SC*,
 - Spānijas valdības vārdā – *J. Rodríguez de la Rúa Puig*, pārstāvis,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *H. Støvlbæk*, *L. Malferrari* un *L. Armati*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 3. decembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 77/249/EEK (1977. gada 22. marts) par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus (OV 1977, L 78, 17. lpp.), 5. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp VK un *An Bord Pleanála* (iestāde, kas izskata sūdzības teritorijas plānošanas jomā) par advokātu, kurš sniedz pakalpojumus prasītājam pamatlietā, pienākumu sadarboties ar vietējo advokātu, lai pārstāvētu šo prasītāju iesniedzējtiesā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 77/249 1. pantā ir noteikts:

“1. Šī direktīva tajā noteiktajās robežās un saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem tiek piemērota attiecībā uz advokātu darbību pakalpojumu sniegšanā.

[..]

2. “Advokāts” nozīmē jebkuru personu, kura ir tiesīga veikt savu profesionālo darbību ar vienu no šādiem apzīmējumiem:

[..]

Vācija: *Rechtsanwalt*

[..].”

- 4 Šīs direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“Lai veiktu darbības klienta pārstāvēšanai tiesvedības procesā, dalībvalsts var prasīt advokātiem, uz kuriem attiecas 1. pants:

- pieteikties saskaņā ar vietējiem noteikumiem vai paražām pie prezidējošā tiesneša un vajadzības gadījumā pie attiecīgās Advokātu kolēģijas priekšsēdētāja uzņēmējdalībvalstī,

- strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, vai ar tajā praktizējošu *avoué* vai *procuratore*.”

Īrijas tiesības

- 5 *European Communities (Freedom to Provide Services) (Lawyers) Regulations 1979* (1979. gada noteikumi par advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvību Eiropas Kopienā, turpmāk tekstā – “1979. gada noteikumi”), ar kuriem Īrijas tiesībās transponētas Direktīvas 77/249 normas, 2. panta 1. punktā “pakalpojumus sniedzošs advokāts” (*visiting lawyer*) ir definēts, atsaucoties uz Direktīvas 77/249 1. panta 2. punktā ietverto sarakstu.

- 6 1979. gada noteikumu 6. pantā ir noteikts:

“Ja pakalpojumus sniedzošais advokāts (viesadvokāts) valstī veic darbības saistībā ar klienta pārstāvību un aizstāvību tiesvedībā, viņš strādā sadarbībā ar advokātu, kurš ir tiesīgs praktizēt attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 7 VK ir uzsācis apelācijas tiesvedību *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) par tiesāšanās izdevumu noteikšanu saistībā ar tiesvedību attiecībā uz būvatļauju, kas izsniegta kritiņu dzīvnieku izmeklēšanas kompleksa būvniecībai netālu no viņa fermas.
- 8 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir saistīts ar strīdu, par ko *Supreme Court* (Augstākā tiesa) iepriekš jau iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, par kuru 2018. gada 17. oktobrī pasludināts spriedums *Klohn* (C-167/17, EU:C:2018:833).
- 9 VK bija nolēmis, ka viņš pats nodrošinās savu aizstāvību *Supreme Court* (Augstākā tiesa) tiesvedībā.
- 10 Tiesā viņu pārstāvēja *Rechtsanwältin* (advokāte) O, kura uzņēmējdarbību veic Vācijā.
- 11 Pēc 2018. gada 17. oktobra sprieduma *Klohn* (C-167/17, EU:C:2018:833) pasludināšanas lieta tika nodota atpakaļ *Supreme Court* (Augstākā tiesa), lai tā spriestu par VK iesniegto apelācijas sūdzību, ņemot vērā nozīmīgo Savienības tiesību normu interpretāciju, kas izriet no šā sprieduma.
- 12 Šajā kontekstā VK vēlējas uzticēt O, kura Īrijā neveic uzņēmējdarbību, savu interešu pārstāvību *Supreme Court* (Augstākā tiesa) tiesvedībā.
- 13 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai 1979. gada noteikumu 6. pants, saskaņā ar kuru pakalpojumus sniedzošam advokātam ir noteikts pienākums strādāt sadarbībā ar advokātu, kas praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, arī tiesvedībā, kurā viena puse ir tiesīga pati nodrošināt savu aizstāvību, atbilst Savienības tiesību normām.
- 14 Konkrētāk, iesniedzējtiesa jautā par to, kā ir interpretējams 1988. gada 25. februāra spriedums Komisija/Vācija (427/85, EU:C:1988:98), kurā tika izvērtētas dalībvalsts tiesības noteikt, ka pakalpojumus sniedzošam advokātam ir jāstrādā sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē. Minētā tiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai minētajā spriedumā izmantotā interpretācija liedz noteikt pienākumu pakalpojumus sniedzošam advokātam strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, ikvienā gadījumā, kad valsts tiesību akti pieļauj, ka viņa klients pats nodrošina savu aizstāvību.

- 15 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka pienākums strādāt “sadarbībā” ir ierobežots. Līdz ar to neesot nepieciešams, lai advokāts, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, būtu pilnvarots advokāts vai advokāts, kas lietu izklāsta tiesā. Esot jādod iespēja abiem attiecīgajiem advokātiem, proti, pakalpojumus sniedošajam advokātam un advokātam, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, pašiem precizēt viena un otra advokāta lomu. Advokāta, kurš ir tiesīgs praktizēt attiecīgajā tiesu iestādē, loma parasti izpaužoties tā, ka viņš palīdz pakalpojumus sniedošajam advokātam gadījumā, ja klienta pienācīgai pārstāvībai un pienākumu pareizai izpildei attiecībā pret tiesu, kura izskata lietu, ir nepieciešamas zināšanas vai konsultācijas attiecībā uz attiecīgās valsts tiesībām, praksi un procesu, kā arī tajā piemērojamo profesionālo ētiku. Līdz ar to šis sadarbības apjoms esot lielā mērā atkarīgs no katra konkrētā gadījuma apstākļiem, ņemot vērā, ka pastāv reāls risks, ka pakalpojumus sniedošais advokāts neuzmanības dēļ neizpildīs pienākumus attiecībā pret savu klientu vai tiesu, kura izskata lietu, ja viņam šajās jomās nepalīdzēs advokāts, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē.
- 16 Visbeidzot – iesniedzējtiesa norāda, ka viens no profesionālās ētikas pienākumiem, kuri ir jāievēro ikvienam advokātam, kas pārstāv lietas dalībnieku Īrijas tiesās, ir pienākums veikt izpēti visās nozīmīgajās tiesību nozarēs un vērst attiecīgās tiesas uzmanību uz jebkādu juridisku, ar likumdošanu vai judikatūru saistītu informāciju, kura var ietekmēt tiesvedības pareizu norisi. Šis pienākums esot piemērojams pat gadījumā, ja šī informācija būtu nelabvēlīga nostājai, kuras aizstāvību nodrošina attiecīgais advokāts. Tas esot uzskatāms par tiesvedības iezīmi *common law* valstīs, kurās būtisko daļu no izpētes, kas tiesai ir nepieciešama, lai spriestu par tai uzdotajiem tiesību jautājumiem, drīzāk veic puses, nevis pati tiesa. Citādi tas esot vienīgi tad, ja šīs puses pašas nodrošina savu aizstāvību. Šādā gadījumā tiesām pašām esot jāuzņemas tiesību jautājumu izskatīšana.
- 17 Šādos apstākļos *Supreme Court* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai dalībvalstij ir aizliegts izmantot iespēju, kas paredzēta Direktīvas 77/249 [...] 5. pantā, kurā dalībvalstij ir atļauts noteikt advokātam, kas veic klienta pārstāvību un aizstāvību tiesvedībā, pienākumu “strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē” visos gadījumos, kad lietas dalībnieks, kuru pakalpojumus sniedošais advokāts vēlas pārstāvēt šādā tiesvedībā, būtu tiesīgs pārstāvēt sevi pašu?
 - 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzīga – kādi faktori valsts tiesai būtu jāpārbauda, lai konstatētu, vai ir atļauts noteikt pienākumu strādāt “sadarbībā”?
 - 3) Konkrētāk, vai ierobežots pienākums strādāt “sadarbībā” – rīkojumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu aprakstītajā veidā – būtu uzskatāms par samērīgu iejaukšanos advokātu brīvībā sniegt pakalpojumus un līdz ar to par attaisnojamu, ņemot vērā sabiedrības vispārējās intereses šajā jomā, proti, nepieciešamību gan aizsargāt patērētājus, kuri izmanto juridiskos pakalpojumus, gan nodrošināt pareizu tiesvedību?
 - 4) Ja atbilde uz trešo jautājumu ir apstiprinoša – vai šī nostāja attiecas uz visiem gadījumiem, un, ja tas tā nav, tad kādi faktori būtu jāņem vērā valsts tiesai, nosakot, vai šādu pienākumu var uzlikt konkrētā gadījumā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 18 Ar šiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai, ņemot vērā mērķi – pareizu tiesvedību – Direktīvas 77/249 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz uzlikt advokātam, kas savam klientam sniedz pārstāvības pakalpojumu, pienākumu strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, tādas sistēmas ietvaros, kurā advokātiem ir tādi profesionālās ētikas un procesuāli pienākumi kā, piemēram,

pienākums iesniegt attiecīgajai tiesai visu juridisko, likumdošanas vai judikatūras informāciju tiesvedības pareizas norises vajadzībām, no kura attiecīgā persona ir atbrīvota, ja viņa nolemj pati nodrošināt savu aizstāvību.

- 19 Ir jāatgādina, ka Direktīva 77/249, kas ietver pasākumus, ar kuriem paredzēts palīdzēt advokātiem sekmīgi īstenot pakalpojumu sniegšanas brīvību, ir jāinterpretē, ņemot vērā arī LESD 56. pantu, kurā aizliegti jebkuri pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi un ar kuru paredzēts likvidēt diskrimināciju pret pakalpojumu sniedzēju viņa valstspiederības dēļ vai tā apstākļa dēļ, ka viņš uzņēmējdarbību veic kādā dalībvalstī, bet pakalpojumu sniedz citā dalībvalstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1988. gada 25. februāris, Komisija/Vācija, 427/85, EU:C:1988:98, 11. un 13. punkts).
- 20 Tomēr ir jānorāda, ka dalībvalsts tiesību aktos paredzētais pienākums strādāt sadarbībā ar dalībvalsts advokātu ir uzskatāms par citu dalībvalstu advokātu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, jo no tā izriet, ka attiecīgajai personai, kura vēlas piesaistīt advokātu, kas uzņēmējdarbību veic kādā citā dalībvalstī, rodas papildu izmaksas – atšķirībā no personas, kura nolemj izmantot tāda advokāta pakalpojumus, kas uzņēmējdarbību veic dalībvalstī, kur notiek attiecīgā tiesvedība.
- 21 Direktīva 77/249 ir jāinterpretē, ņemot vērā arī LESD 57. panta trešo daļu, no kura Tiesa ir izsecinājusi, ka, ņemot vērā atsevišķu pakalpojumu īpatnības, par neatbilstīgām LESD nevar tikt uzskatītas konkrētas pakalpojumu sniedzējam izvirzītas prasības, kuras izriet no šāda veida darbību reglamentējošo noteikumu piemērošanas, bet ka pakalpojumu sniegšanas brīvību – kā LESD pamatprincipu – var ierobežot vienīgi ar regulējumu, ko attaisno vispārējas sabiedrības intereses un kas piemērojams ikvienai personai, kura veic darbību uzņemošajā dalībvalstī, ciktāl šo interešu ievērošanu nenodrošina tiesību normas, kam pakalpojumu sniedzējs ir pakļauts dalībvalstī, kurā viņš veic uzņēmējdarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1988. gada 25. februāris, Komisija/Vācija, 427/85, EU:C:1988:98, 12. punkts).
- 22 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, patērētāju aizsardzība, it īpaši tādu juridisko pakalpojumu saņēmēju aizsardzība, kurus sniedz tiesu varai piederošas personas, un, otrkārt, pareizas tiesvedības aizsardzība ir mērķi, kas var tikt uzskatīti par primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, kuri var attaisnot pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu (spriedums, 2017. gada 18. maijs, *Lahorgue*, C-99/16, EU:C:2017:391, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 23 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka attiecīgajos Īrijas tiesību aktos ir paredzēts aizsargāt pareizu tiesvedību, kā arī aizsargāt attiecīgo personu kā patērētāju.
- 24 Tomēr pasākumiem, kas ierobežo pakalpojumu sniegšanas brīvību, ir jābūt atbilstīgiem, lai nodrošinātu to izvirzītā mērķa īstenošanu, un tie nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai to sasniegtu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 18. maijs, *Lahorgue*, C-99/16, EU:C:2017:391, 31. punkts).
- 25 Tiesa 1988. gada 25. februāra sprieduma Komisija/Vācija (427/85, EU:C:1988:98) 13. punktā ir norādījusi, ka, pirmām kārtām, tiesvedībās, attiecībā uz kurām Vācijas tiesību aktos nebija paredzēta obligāta advokāta palīdzība, puses pašas varēja nodrošināt savu aizstāvību tiesā un ka attiecībā uz šīm pašām tiesvedībām Vācijas tiesību aktos bija arī atļauts šādu aizstāvību uzticēt personai, kura nav nedz advokāts, nedz speciālists, ciktāl viņa nerīkojas savas profesijas ietvaros. Otrām kārtām, minētā sprieduma 14. un 15. punktā tā ir konstatējusi, ka šādos apstākļos, šķiet, neviens vispārējo interešu apsvērums nevarēja attaisnot – attiecībā uz tiesvedībām, kurās nebija paredzēta obligāta advokāta palīdzība, – advokātam, kurš ir reģistrēts citas dalībvalsts advokātu kolēģijā un kurš profesionāli sniedz pakalpojumus, uzlikto pienākumu strādāt sadarbībā ar Vācijas advokātu. Līdz ar to, ciktāl Vācijas tiesību akti noteica, ka tādās tiesvedībās pakalpojumus sniedzošam advokātam ir pienākums strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, Tiesa nosprieda, ka tie ir pretrunā Direktīvai 77/249 un EKK liguma 59. un 60. pantam (tagadējam LESD 56. un 57. pantam).

- 26 Tāpat 1991. gada 10. jūlija sprieduma Komisija/Francijs (C-294/89, EU:C:1991:302) 18. punktā Tiesa ir norādījusi, ka saistībā ar konkrētām procedūrām, kas norisinās tiesā, Francijas tiesību aktos nebija paredzēts, ka pusēm būtu nepieciešama advokāta palīdzība, bet gan – gluži pretēji – tajos bija atļauts pusēm pašām nodrošināt savu aizstāvību vai – saistībā ar procedūrām komercietu tiesās – tās var izmantot palīdzību un pārstāvību, ko nodrošina persona, kura gan nav advokāts, bet ir saņēmusi speciālu pilnvarojumu. Pēc tam, minētā sprieduma 19. punktā, tā ir konstatējusi, ka līdz ar to pakalpojumus sniedzošajam advokātam nevarēja būt pienākuma strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, saistībā ar darbībām tiesā, attiecībā uz kurām Francijas tiesību aktos nebija paredzēta obligāta advokāta palīdzība.
- 27 Tomēr ir jāuzsver, ka, lai gan lietās, kurās ir pieņemti attiecīgi 1988. gada 25. februāra spriedums Komisija/Vācija (427/85, EU:C:1988:98) un 1991. gada 10. jūlija spriedums Komisija/Francijs (C-294/89, EU:C:1991:302), dalībvalsts tiesību akti ļāva pusēm – tāpat kā pamatlietā – pašām nodrošināt savu aizstāvību un attiecīgi pušu un tiesas pienākumi norādīt nozīmīgās tiesību normas – pretēji pienākumiem, kas piemērojami pamatlietā, – bija tādi paši neatkarīgi no tā, vai puse pati nodrošina savu aizstāvību vai tomēr tai palīdz advokāts.
- 28 Līdz ar to iepriekšējā punktā minēto spriedumu kontekstā ir lasāms 1988. gada 25. februāra sprieduma Komisija/Vācija (427/85, EU:C:1988:98) 13. punkts un 1991. gada 10. jūlija sprieduma Komisija/Francijs (C-294/89, EU:C:1991:302) 17. punkts, saskaņā ar kuriem Direktīvas 77/249 5. pantam nevar būt tādas sekas, ka uz pakalpojumus sniedzošu advokātu attiektos prasības, kurām līdzvērtīgas nav atrodamas profesiju reglamentējošajos noteikumos, kuri būtu piemērojami, ja nenotiktu nekāda pakalpojumu sniegšana EEK līguma – tagadējā LESD – izpratnē.
- 29 Kā izriet it īpaši no šā sprieduma 16. punkta, nav tā, ka pušu un tiesas attiecīgie pienākumi Īrijas tiesās notiekoša procesa laikā norādīt nozīmīgās tiesību normas būtu vieni un tie paši neatkarīgi no tā, vai puse pati nodrošina savu aizstāvību vai to pārstāv advokāts. Pēdējā minētajā gadījumā tieši advokātam ir pienākums Īrijas tiesās veikt tās juridiskās izpētes būtisko daļu, kas nepieciešama tiesvedības pareizai norisei, savukārt, ja puse izvēlas pati nodrošināt savu aizstāvību, šis uzdevums ir veicams tiesai, kura izskata lietu.
- 30 Ja šie pienākumi – tāpat kā lietās, kurās taisīti šā sprieduma 28. punktā minētie spriedumi, – ir tādi paši gan tad, ja puse pati nodrošina savu aizstāvību, gan tad, ja tai palīdz advokāts, ir uzskatāms, ka, tā kā mērķis – pareiza tiesvedība – var tikt īstenots pirmajā gadījumā, tas *a fortiori* var tikt īstenots gadījumā, ja pusei palīdz pakalpojumus sniedzošs advokāts Direktīvas 77/249 izpratnē.
- 31 Tomēr citādi tas ir tad, ja šie pienākumi – tāpat kā pamatlietā – atšķiras atkarībā no tā, vai puse savu aizstāvību nodrošina pati vai tomēr tai palīdz advokāts. Šajā ziņā no apstākļa, ka mērķis – pareiza tiesvedība – var tikt sasniegts gadījumā, ja puse pati nodrošina savu aizstāvību saistībā ar konkrētu procesuālo normu kopumu, nevar izsecināt, ka šis mērķis tiktu sasniegts gadījumā, ja pusei palīdz pakalpojumus sniedzošs advokāts Direktīvas 77/249 izpratnē un ja procesuālo tiesību normas ir atšķirīgas un vairāk ierobežojošas nekā normas, kas attiecas uz pusi, kura pati nodrošina savu aizstāvību.
- 32 Tādā gadījumā vispārējo interešu apsvērums par pareizu tiesvedību ir uzskatāms par primāru vispārējo interešu iemeslu, kas varētu attaisnot pakalpojumus sniedzošam advokātam uzlikto pienākumu strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē. Proti, kā Tiesa ir nospriedusi 1988. gada 25. februāra spriedumā Komisija/Vācija (427/85, EU:C:1988:98, 23. punkts), Direktīva 77/249 atļauj dalībvalstu tiesību aktos paredzēt pakalpojumus sniedzoša advokāta pienākumu strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, lai pirmais minētais spētu izpildīt uzdevumus, kurus viņam uzticējis klients, ievērojot pareizu tiesvedību. Interpretējot no šā skatpunkta, var teikt, ka šā pienākuma mērķis ir nodrošināt pakalpojumus sniedzošajam advokātam nepieciešamo atbalstu, lai viņš

spētu darboties tiesu sistēmā, kas atšķiras no tās, kurā viņš parasti praktizē, un lai tiesā, kura izskata lietu, nodrošinātu to, ka šim advokātam faktiski ir pieejams šāds atbalsts un ka līdz ar to viņš spēj pilnā mērā ievērot piemērojamās procesuālo tiesību un profesionālās ētikas normas.

- 33 Attiecībā uz jautājumu par šā pienākuma samērīgumu ir jāatgādina, ka iesniedzējtiesas sniegtā informācija liecina, ka pakalpojumus sniedzošajam advokātam ir jādara zināms dalībvalstu tiesām tāda advokāta vārds un uzvārds, kurš praktizē, pamatojoties uz Īrijas tiesību aktiem, lai pēdējais minētais viņam palīdzētu gadījumā, ja klienta pienācīgai pārstāvībai un pienākumu pareizai izpildei attiecībā pret tiesu, kura izskata lietu, būtu nepieciešamas zināšanas vai konsultācijas, kuru nepieciešamību varētu izraisīt tieši tas iemesls, ka pakalpojumus sniedzošajam advokātam eventuāli būtu tikai ierobežotas zināšanas par potenciāli nozīmīgiem tiesību, prakses un procesuāliem aspektiem vai par profesionālo ētiku attiecīgajā dalībvalstī. Tomēr šī informācija liecina, ka nav nepieciešams, lai advokāts, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, būtu pilnvarotais advokāts vai advokāts, kas lietu izklāsta tiesā. Proti, pakalpojumus sniedzošajam advokātam un advokātam, kurš ir tiesīgs praktizēt attiecīgajā Īrijas tiesu iestādē, ir precīzi jādefinē savas attiecīgās lomas, un pēdējā minētā advokāta loma drīzāk izpaužas tā, ka viņš tiek piesaistīts kā advokāts, kas palīdz pakalpojumus sniedzošajam advokātam.
- 34 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka elastība, kas piemīt sadarbībai starp pakalpojumus sniedzošo advokātu un advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, kā to aprakstījusi iesniedzējtiesa, atbilst šīs sadarbības koncepcijai, ko Tiesa izklāstījusi saistībā ar Direktīvas 77/249 5. panta interpretēšanu un piemērošanu. Šī koncepcija paredz, ka ir jāuzskata, ka šie abi advokāti, ievērojot uzņēmējdalībvalstī piemērojamās profesionālās ētikas noteikumus un īstenojot savu profesionālo autonomiju, spēj kopīgi izstrādāt sadarbības kārtību, kādā izmantojams viņiem piešķirtais pilnvarojums (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1988. gada 25. februāris, Komisija/Vācija, 427/85, EU:C:1988:98, 24. punkts, un 1991. gada 10. jūlijs, Komisija/Francija, C-294/89, EU:C:1991:302, 31. punkts).
- 35 Kā būtībā norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 76. punktā, šajā kontekstā nešķiet, ka pakalpojumu sniegšanas brīvības apdraudējums pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi – pareizu tiesvedību.
- 36 Tomēr ir arī jānorāda – kā norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 75. punktā – pamatlietā aplūkojamajiem Īrijas tiesību aktiem ir raksturīgs tas, ka tajos, šķiet, nav paredzēts neviens izņēmums no pienākuma strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē.
- 37 Tomēr – kā norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 80. un 81. punktā – ir konstatējams, ka konkrētajos apstākļos šāds pienākums varētu izrādīties nelietderīgs un līdz ar to pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi – pareizu tiesvedību.
- 38 Tā tas būtu, piemēram, gadījumā, ja pakalpojumus sniedzošais advokāts savas pieredzes dēļ varētu pārstāvēt attiecīgo personu tādā pašā veidā kā advokāts, kurš parasti praktizē attiecīgajā dalībvalsts tiesā. Pēdējai minētajai būtu jāvērtē, vai konkrētās lietas apstākļos profesionālā pieredze uzņēmējdalībvalstī ir izmantojama šā aspekta pierādīšanas vajadzībām.
- 39 Šajā lietā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka O apliecina, ka viņa Īrijā ir praktizējusi vairākus gadus, proti, apstākļos, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/5/EK (1998. gada 16. februāris) par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija (OV 1998, L 77, 36. lpp.), kas varētu ļaut domāt, ka šī advokāte spēj pārstāvēt attiecīgo personu tādā pašā veidā kā advokāts, kurš ir tiesīgs praktizēt attiecīgajā tiesu iestādē. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai tas tā ir (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Comune di Gesturi*, C-670/18, EU:C:2020:272, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 77/249 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- tas, ņemot vērā mērķi – pareizu tiesvedību –, pats par sevi neliedz uzlikt advokātam, kas savam klientam sniedz pārstāvības pakalpojumus, pienākumu strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, tādas sistēmas ietvaros, kurā advokātiem ir tādi profesionālās ētikas un procesuālie pienākumi kā, piemēram, pienākums iesniegt attiecīgajai tiesai juridisko, likumdošanas vai judikatūras informāciju tiesvedības pareizas norises vajadzībām, no kura attiecīgā persona ir atbrīvota, ja viņa nolemj pati nodrošināt savu aizstāvību;
- attiecībā uz mērķi – pareizu tiesvedību – nav nesamērīgs pakalpojumus sniedoša advokāta pienākums strādāt sadarbībā ar advokātu, kas praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, tādas sistēmas ietvaros, kurā pēdējiem minētajiem ir iespējams definēt savu attiecīgo lomu, turklāt advokātam, kas praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, uzdevums parasti ir tikai palīdzēt pakalpojumus sniedošajam advokātam, lai viņš varētu nodrošināt klienta pienācīgu pārstāvību un pareizi izpildīt savus pienākumus attiecībā pret šo tiesu;
- vispārīgs pienākums strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, neņemot vērā pakalpojumus sniedošā advokāta pieredzi, pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi – pareizu tiesvedību.

Par tiesāšanās izdevumiem

41 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 77/249/EEK (1977. gada 22. marts) par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus, 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- **tas, ņemot vērā mērķi – pareizu tiesvedību –, pats par sevi neliedz uzlikt advokātam, kas savam klientam sniedz pārstāvības pakalpojumus, pienākumu strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, tādas sistēmas ietvaros, kurā advokātiem ir tādi profesionālās ētikas un procesuālie pienākumi kā, piemēram, pienākums iesniegt attiecīgajai tiesai juridisko, likumdošanas vai judikatūras informāciju tiesvedības pareizas norises vajadzībām, no kura attiecīgā persona ir atbrīvota, ja viņa nolemj pati nodrošināt savu aizstāvību;**
- **attiecībā uz mērķi – pareizu tiesvedību – nav nesamērīgs pakalpojumus sniedoša advokāta pienākums strādāt sadarbībā ar advokātu, kas praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, tādas sistēmas ietvaros, kurā pēdējiem minētajiem ir iespējams definēt savu attiecīgo lomu, turklāt advokātam, kas praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, uzdevums parasti ir tikai palīdzēt pakalpojumus sniedošajam advokātam, lai viņš varētu nodrošināt klienta pienācīgu pārstāvību un pareizi izpildīt savus pienākumus attiecībā pret šo tiesu;**
- **vispārīgs pienākums strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, neņemot vērā pakalpojumus sniedošā advokāta pieredzi, pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi – pareizu tiesvedību.**

[Paraksti]